

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства

**Оксана Полінкевич,
Ірина Волинець**

Методичні вказівки

до виконання випускних кваліфікаційних робіт
здобувачів вищої освіти
другого магістерського рівня
за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійних програм
«Економіка підприємства», «Бізнес-економіка»,
за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм
**«Управління фінансово-економічною безпекою»,
«Менеджмент бізнес-структур»**

Луцьк
2019

УДК 658 (072)

П 45

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 8 від 14 квітня 2019 р.).

Рецензенти:

Черчик Л. М. – д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту, СНУ імені Лесі Українки

Лешук В.П. – д.е.н., професор, директор, Луцька філія Тернопільського національного економічного університету

П 45 Методичні вказівки до виконання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня за спеціальностями 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійних програм «Економіка підприємства», «Бізнес-економіка» та 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент бізнес-структур» / Оксана Миколаївна Полінкевич, Ірина Григорівна Волинець. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2019. – 64 с.

Методична розробка містить вказівки щодо написання випускної кваліфікаційної роботи та методичні рекомендації щодо виконання окремих її розділів, вимоги до структури та оформлення роботи, а також особливості керівництва, рецензування й захисту випускної кваліфікаційної роботи.

Рекомендовано здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання другого магістерського рівня за спеціальностями 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійних програм «Економіка підприємства», «Бізнес-економіка» та 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент бізнес-структур».

УДК 658 (072)

© Полінкевич О.М., 2019

© Волинець І.Г., 2019

©Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	7
2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	7
3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	8
4. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	9
5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	9
6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	10
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	17
8. КЕРІВНИЦТВО, РЕЦЕНЗУВАННЯ І ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	23
9. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	26
10. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	30
11. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Кваліфікаційна робота магістра є самостійним теоретико-прикладним дослідженням, що виконується студентом на завершальному етапі здобуття повної вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

Кваліфікаційна робота магістра є працею, яка акумулює знання, одержані студентом за весь період навчання, де проявляються ділові та професійні навички й уміння, на підставі захисту якої державна екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної та практичної підготовки випускника, його здатність до самостійної роботи за фахом, і приймає рішення про присвоєння кваліфікації «магістр» зі спеціальностей 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійних програм «Економіка підприємства», «Бізнес-економіка» та 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент бізнес-структур» та видачу диплома.

Кваліфікаційна робота магістра є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним дослідженням та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту. Тема випускної кваліфікаційної роботи має характеризуватися актуальністю, адекватністю використання як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання, правомірність і доцільність застосування яких повинна бути всебічно обґрунтованою в кожному конкретному випадку. Магістерська робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень і має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок професійної роботи; здатність критично й креативно мислити; вміння аргументувати власну точку зору. Магістерська робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності. Магістерська робота повинна містити результати теоретичних і прикладних досліджень. Виконання магістерської роботи забезпечує: систематизацію, закріплення, розширення та застосування знань студента під час виконання конкретних прикладних знань; розвиток навичок самостійної роботи; оволодіння методикою дослідження при вирішенні прикладних проблем.

Випускною кваліфікаційною роботою мають право керувати кваліфіковані науково-педагогічні працівники. Завідувач випускової кафедри

здійснює організацію і контроль за процесом підготовки та захисту вказаних робіт. Тематику випускових кваліфікаційних робіт щорічно коригують, враховуючи розвиток відповідного напрямку науки, сфери фахової діяльності, потреб регіону і замовників наукових досліджень чи практичних розробок, набутого кафедрою досвіду, побажань роботодавців і рекомендацій екзаменаційної комісії. Кваліфікаційна робота магістра має бути написана державною мовою, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Структура кваліфікаційної роботи магістра представлена у таблиці 1.

Таблиця 1

Структура кваліфікаційної роботи магістра

Обов'язкова послідовність структурних елементів роботи	Орієнтовна кількість сторінок	Примітка
Титульна сторінка	1	див. Додаток А
Завдання на кваліфікаційну роботу магістера	1	див. Додаток Б
АНОТАЦІЯ (українською мовою)	0,5-1	див. Додаток В
АНОТАЦІЯ (іноземною мовою)	0,5-1	див. Додаток В
ЗМІСТ	1-3	див. Додаток Г
Перелік скорочень, умовних позначень та символів	1	у разі потреби
ВСТУП: актуальність теми дослідження стислий огляд публікацій за вибраною темою мета дослідження завдання дослідження об'єкт дослідження предмет дослідження методи дослідження наукова новизна теоретична та практична значимість особистий внесок магістра апробація результатів дослідження структура і обсяг роботи	2-3	див. Додаток Д
РОЗДІЛ 1	18-20	
Висновки до розділу 1	1	
РОЗДІЛ 2	20-22	
Висновки до розділу 2	1	
РОЗДІЛ 3	20-22	
Висновки до розділу 3	1	
РОЗДІЛ 4	25-27	
Висновки до розділу 4	1	
ВИСНОВКИ	2-4	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	3-4	орієнтовно 50 джерел за останні 5 років
ДОДАТКИ	Немає обмежень	
Загальна кількість сторінок роботи без списку використаних джерел та додатків	90-110 с	

Процес виконання кваліфікаційної роботи магістра

Рис. 1. Процес виконання кваліфікаційної роботи магістра

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Метою кваліфікаційної роботи магістра є систематизація, закріплення й розширення теоретичних і практичних навичок зі спеціальності; показ уміння студентів використовувати їх при вирішенні конкретних наукових, економічних і виробничих завдань; розвиток навичок самостійної роботи, опанування методики дослідження й аналізу; вивчення та осмислення досвіду господарювання в умовах ринку, сучасних методів підвищення ефективності виробництва та інших напрямів підприємницької діяльності підприємства.

Завдання кваліфікаційної роботи магістра полягає в обґрунтуванні шляхів і методів удосконалення господарського механізму функціонування підприємств, підвищення ефективності господарських рішень, визначенні стратегії розвитку підприємства в умовах ринку.

Слід мати на увазі, що кваліфікаційна робота магістра – це не переказ літературних джерел, а достатньо самостійна дослідницька праця. Вона включає:

- визначення проблеми, яка не отримала достатнього висвітлення в літературі;
- виявлення та введення в науковий оборот нових джерел інформації та повідомлення на цій основі нових фактів;
- встановлення нових зв'язків між відомими явищами;
- нову постановку відомої проблеми;
- оригінальні висновки;
- рекомендації про використання виявлених матеріалів та висновків у науці та практиці.

Кваліфікаційна робота магістра – це кваліфікаційний документ, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) визначає рівень кваліфікації магістра та його здатність до самостійної роботи в галузі економіки підприємств. Показником якісної підготовки магістра є реальність дипломної роботи, тобто такої, що виконана на матеріалах конкретного підприємства чи його підрозділів, висновки і рекомендації якої повністю або частково можуть бути використані у практичній діяльності підприємств і сприятимуть підвищенню їх ефективності.

2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Кваліфікаційна робота магістра повинна відповідати таким вимогам:

- відображати рівень економічної підготовки з обраної теми;
- містити аналіз законодавчих та нормативних документів;

- відображати огляд літературних джерел;
- містити критичний аналіз діючої практики функціонування економіки підприємства – бази переддипломної практики;
- показати навички самостійної роботи, оволодіння методикою проведення досліджень при вирішенні проблем і питань що розробляються;
- містити висновки, конкретні пропозиції та розрахунки ефективності їх упровадження.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Виконання кваліфікаційної роботи магістра передбачає дотримання такої послідовності робіт:

1. Вибір та затвердження теми.
2. Обробка літературних джерел, вивчення теоретичних і практичних матеріалів з вибраної теми.
3. Розробка плану магістерської роботи із зазначенням строків написання розділів та їх обсягів.
4. Складання та затвердження завдання на кваліфікаційну роботу магістра.
5. Проведення досліджень та написання кваліфікаційної роботи магістра.
6. Оформлення кваліфікаційної роботи магістра.
7. Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи магістра.
8. Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи магістра.
9. Перевірка кваліфікаційної роботи магістра на предмет наявності у ній плагіату.
10. Рекомендація кваліфікаційної роботи магістра до захисту кафедрою економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства.
11. Оприлюднення кваліфікаційної роботи магістра в електронному репозитарії СНУ імені Лесі Українки.
12. Захист кваліфікаційної роботи магістра на засіданні ДЕК.

Для затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра та призначення наукового керівника студент не пізніше 15 вересня навчального року подає письмову заяву на ім'я декана факультету із зазначенням теми (додаток С). До 25 вересня теми затверджують на засіданні кафедри та призначають наукових керівників роботи. Заяву студента підписують завідувач відповідної кафедри, науковий керівник та декан факультету; вона зберігається на кафедрі.

4. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Тема кваліфікаційної роботи магістра має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики у сфері економіки підприємства.

Теми кваліфікаційної роботи магістра формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри, сучасних досягнень науки у предметній області сфери професійної діяльності.

У назві теми зазначається об'єкт (підприємство / організація / державна установа), за матеріалами якого виконувалася робота. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Орієнтовний перелік тем кваліфікаційної роботи магістра наведено в додатку Е.

Студенту надається право самостійного вибору теми, але, якщо потрібно, він може отримати кваліфіковану консультацію у викладачів кафедри або свого керівника. Забороняється виконання дипломних робіт за однаковою темою на базі даних одного й того ж підприємства.

При виборі теми слід враховувати її актуальність для підприємств (організацій) з використанням статистичної та іншої інформації, на базі яких буде виконуватись магістерська робота, можливість отримання й опрацювання відповідного фактичного матеріалу, наявність власних науково-методичних наробок.

Вибір теми повинен бути усвідомленим і виваженим, обумовлений врахуванням індивідуальних здібностей та інтересів студента, або логічним продовженням попередніх наукових досліджень: курсових робіт, рефератів, доповідей на наукових конференціях тощо. Тема магістерської роботи повинна відповідати нахилам та творчим можливостям автора як з точки зору вибору для дослідження певної сфери відносин, так і характеру роботи.

Закріплення теми магістерської роботи, призначення наукового керівника затверджується наказом ректора університету.

5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Кваліфікаційна робота магістра складається із:

- титульної сторінки (додаток А);
- завдання на магістерську роботу (додаток Б);
- анотації (додаток В);

- переліку умовних позначень (за необхідності);
- змісту (додаток Г);
- вступу (додаток Д);
- основної частини (три розділи);
- висновків;
- списку використаних джерел (додаток Ж);
- додатків.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Титульний лист є першою сторінкою кваліфікаційної роботи магістра й оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу. Структура титульного листа представлений в додатку А.

Завдання на кваліфікаційну роботу магістра містить мету, об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий зміст (план) роботи та календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником кваліфікаційної роботи магістра, завідувачем випускової кафедри (бланки титульного листа та завдання отримують на кафедрі економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства). Структура завдання наведена в додатку Б.

У роботі подається **перелік умовних скорочень**, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальну розшифровку.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Анотація кваліфікаційної роботи магістра складається українською та англійською мовами. У ній подаються дані про обсяг праці, кількість ілюстрацій, таблиць, кількість джерел згідно з переліком посилань, додатків, відображені всі структурні елементи вступу (об'єкт дослідження, мета і завдання, методи дослідження, наукова новизна і сфера застосування). Обсяг анотації на двох мовах має становити одну сторінку. Приклад анотації наведено в додатку В.

Зміст кваліфікаційної роботи магістра визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів

і підрозділів, висновків, списку використаних джерел; додатків. Приклад оформленого змісту наведений в додатку Г.

У **вступі** кваліфікаційної роботи магістра зазначаються:

- проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження;
- актуальність обраної теми, мета і завдання досліджень;
- об'єкт і предмет досліджень, практична значущість, методи наукових досліджень;
- апробація результатів роботи на підприємствах, в організаціях, установах (у разі наявності), наявність опублікованих статей та тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях.

Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати **2-3 сторінки**.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ.

Стислий огляд публікацій за обраною темою. Подається перелік авторів, які займалися проблематикою. Особлива увага приділяється доробку авторів за останні 5 років.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Об'єкт дослідження магістерської роботи – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предметом дослідження магістерської роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості тощо. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, які дають можливість вирішити конкретне завдання магістерської кваліфікаційної роботи. Проводячи дослідження, використовують як загальнонаукові методи, так і спеціальні (конкретно-наукові), які характерні для економічних досліджень. Слід вибирати ті методи, які допоможуть отримати глибоку та всебічну характеристику досліджуваного процесу чи явища.

До загальнонаукових методів дослідження відносять: спостереження (систематичне, цілеспрямоване вивчення об'єкта); порівняння (встановлення подібності або відмінностей предметів та явищ дійсності); вимірювання (визначення числового значення показника); абстрагування (виділення суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін предмета); метод аналізу

(поділяє дослідження на складові частини); метод синтезу (передбачає з'єднання окремих частин предмета в єдине ціле); дедукція (перехід від загального до часткового); індукція (перехід від часткового до загального); моделювання (математичне відображення найбільш важливих сторін досліджуваного об'єкта, явища чи процесу); узагальнення (перехід від одиничного до загального); системний підхід (дослідженні великих і складних об'єктів як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин); систематизація (упорядкування деякої множини розрізнених об'єктів і знання про них).

Усі спеціальні методи досліджень, що використовують у конкретних сферах економіки (економіці підприємства, економіці промисловості, економіці галузей тощо) поділяють на окремі групи. Такий поділ відповідає етапам проведення економічного дослідження.

Виділяють такі групи спеціальних методів дослідження: методи збору інформації; методи обробки інформації; методи проведення аналітичної роботи; методи планових розрахунків та обґрунтувань; методи прогнозування.

До методів збору інформації відносять безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж. Обробляють інформацію з використанням методів групування, розрахунку відносних і середніх величин, показників варіації, розроблення таблиць, графічного методу, побудови динамічних рядів і розрахунку індексів. В аналітичній роботі застосовують метод порівняння, метод елімінування, метод балансового зв'язку, кореляційно-регресійні методи. До методів планових розрахунків та обґрунтувань відносять такі методи: балансовий метод, метод техніко-економічних розрахунків, метод варіантних наближень, програмно-цільовий метод. Прогнози розробляють, використовуючи метод експертних оцінок, метод екстраполяції, методи економіко-математичного моделювання.

Наукова новизна роботи – це власні, самостійно запропоновані магістром рішення одного чи кількох завдань, поставлених у роботі.

Необхідно показати відмінність одержаних результатів від уже відомих раніше, описати рівень новизни (удосконалено, набуло подальшого розвитку).

Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно. Не можна вдаватися до викладу наукового положення у вигляді анотації, коли просто констатують, що в роботі зроблено, а сутності новизни з написаного виявити неможливо.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств, установ, організацій.

Теоретична значущість полягає у тому, що окремі теоретичні положення (вказати які саме) мають значимість у розвитку та вирішенні окремого завдання за темою роботи.

Інформаційна база містить перелік інформаційних джерел, які були використані при написанні роботи.

Особистий внесок магістранта. У разі використання в кваліфікаційній роботі магістра ідей або розробок, що належать співавторам, разом з якими опубліковано наукові праці, магістрант повинен вказати цей факт у роботі з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в ці праці або розробки.

Апробація результатів дослідження. Важливою вимогою до кваліфікаційних робіт є апробація результатів проведеного дослідження. Апробація результатів кваліфікаційного дослідження здобувачів здійснюється шляхом їхньої участі у наукових конференціях, у роботі круглих столів, у конкурсах студентських наукових робіт, наукових конференціях, у формі виступів на засіданнях наукового гуртка, оформлення наукових звітів і записок, впровадження пропозицій базовими підприємствами, установами, організаціями, публікації матеріалів дослідження в наукових збірниках і виданнях. Зазначають у скількох наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковано результати досліджень (ксерокопії публікацій подають у додатках).

Структура і обсяг роботи. Завершують вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків. Повний обсяг роботи складає n сторінок, n таблиць, n рисунків, n додатків. Список використаних джерел включає n найменувань. Приклад вступу подано в додатку Д.

Основна частина кваліфікаційної роботи магістра складається з розділів і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно та логічно із критичним аналізом теоретичних положень статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У висновках до кожного розділу стисло викладають сутність результату дослідження, обґрунтування його новизни (якщо вона є), засвідчують вирішення поставлених у роботі завдань, характеризують практичне значення отриманого результату дослідження.

Висновки мають бути сформульовані чітко, лаконічно, зрозуміло, з наведенням числових значень показників та без загальних фраз. Обсяг

висновків до кожного розділу основної частини роботи не має перевищувати однієї сторінки.

У першому розділі (теоретичному) розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методичні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних виданнях та інших джерелах.

Важливе значення у цьому розділі має обґрунтування вибору методики аналізу досліджуваних проблем, яка буде застосована в аналітичному розділі магістерської роботи. Особливу увагу слід звернути на:

- якість і глибину теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- наявність та якість критичного огляду літературних джерел;
- наявність наукової полеміки;
- етику цитування (посилання на використанні джерела, у тому числі Інтернет);
- самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента).

Рекомендований обсяг розділу 18-20 сторінок. Він має містити 3-4 параграфи.

У другому розділі (аналітичному) студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію аналізує та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства, установи, організації.

У п. 2.1. доцільно подати аналіз виду економічної діяльності, до якого належить досліджуване підприємство. Аналіз виконують за матеріалами динаміки статистичних даних або показників господарсько-фінансової діяльності не менш ніж за 3 роки.

У п. 2.2. проводять оцінку середовища функціонування підприємства. Необхідно дати характеристику об'єкту дослідження. Подальша конкретизація аналітичного дослідження передбачає діагностику середовища функціонування

обраного об'єкту: макросередовища та мікросередовища (аналізу підлягають 5 сил Портера). Здійснюється обґрунтування чинників, що впливають на досліджуване підприємство, складається матриця SWOT.

У п. 2.3. відповідно до обраної тематики слід провести аналіз господарсько-фінансової діяльності або статистичний аналіз обраного об'єкту, вивчити дані форм бухгалтерської та статистичної звітності, виконати потрібні розрахунки, сформувані аналітичні узагальнення. Особливого значення набуває правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування й обробка даних, що є основою кваліфікованого аналізу, обґрунтування пропозицій.

У п. 2.4. можливим є проведення факторного або кореляційно-регресійного аналізу – визначення кількісного впливу взаємозв'язаних факторів на результати діяльності обраного об'єкту дослідження.

Розділ має бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображають відповідні результати діяльності обраного об'єкту дослідження.

У аналітичній частині роботи особливу увагу слід приділити таким аспектам:

- наявність, систематичність і глибина особистого аналізу фактичної інформації про діяльність обраного об'єкту дослідження;
- наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, виявлення проблем і недоліків у діяльності об'єкту дослідження за темою роботи.

Рекомендований обсяг розділу 20-22 сторінок. Він має містити 3-4 параграфи.

Третій розділ (проектно-рекомендаційний) повинен містити прогностичну оцінку та перспективи розвитку досліджуваних процесів; шляхи подолання виявлених у 2 розділі проблем; обґрунтування всіх запропонованих заходів. Рекомендованою формою подання матеріалів цього розділу є стратегічна концепція, стратегічний план або одна з його складових, тактичний або бізнес-план, конкретна програма тощо. Обов'язковим є визначення ефективності запропонованих заходів.

Однією з ознак високої якості магістерської роботи є застосування економіко-математичних методів та програмного забезпечення як під час аналізу, так і при обґрунтуванні запропонованих заходів.

Вимоги до проектно-рекомендаційного розділу:

- логічність зв'язку заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, із проведеним аналізом статистичних та фактичних матеріалів, що характеризують діяльність обраного об'єкту дослідження;

- наявність обґрунтування та розрахунків ефективності запропонованих рішень;
- використання зарубіжного досвіду у процесі проектування авторських пропозицій та рекомендацій.

Рекомендований обсяг розділу 25-27 сторінок. Він має містити 2-3 параграфи.

У процесі оформлення роботи необхідно в кінці кожного підрозділу написати узагальнюючий висновок, який не виділяють окремим пунктом у змісті магістерської роботи.

У **висновках** кваліфікаційної роботи магістра рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні практичні результати, що одержано, рекомендації щодо їх практичного використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань.

Загальні висновки варто розділити на окремі пункти. У першому пункті стисло описують стан досліджуваної економічної проблеми. У наступних пунктах (їхня кількість має відповідати кількості поставлених для вирішення завдань) чітко формулюють отримані результати, їхню новизну, наукову та практичну цінність, рекомендації щодо їхнього використання в практичній діяльності суб'єктів господарювання. Також необхідно зазначити, що всі поставлені у роботі завдання вирішено і мети дослідження досягнуто.

Обсяг висновків, як правило, складає 2-4 сторінки.

Список використаних джерел включає джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету (додаток Ж).

У **додатках** наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції, положення, правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки, фінансова та статистична звітність підприємств, копії статей або тез тощо.

Окремими документами подається резюме згідно зразка (додаток), заява-засвідчення автора кваліфікаційної роботи (додаток), підтвердження керівника про ознайомлення із рівнем унікальності тексту (додаток), відгук керівника, рецензія, подання на голову ДЕК.

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи магістра – **90-110 сторінок**. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Загальні положення щодо оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Оформлення кваліфікаційної роботи магістра має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Обов'язковою вимогою до кваліфікаційної роботи магістра є написання її державною мовою, за винятком списку використаної літератури, де використане джерело записується мовою видання. Цитати з цих джерел наводяться в тексті виключно українською мовою.

Текст кваліфікаційної роботи магістра набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, без перенесень, щільність тексту – однаковою.

В роботі не використовується виділення тексту напівжирний, курсив, підкреслення!

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу).

Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Нумерація розділів та підрозділів

Кожен розділ починається з нового аркуша. Такі структурні частини випускної роботи, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «Висновки до розділу 1», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Тексту кожного розділу передує його назва (заголовок), написана прописними літерами. Назви підрозділів пишуться як основний текст (Times New Roman, розмір 14 пт). Після назви розділу йде назва підрозділу, номер якого складається з двох цифр. Перша цифра – означає номер розділу, друга цифра – це наскрізна нумерація підрозділів в межах розділу. Між розділом і підрозділом необхідно зробити пропуск в два інтервали, а між підрозділом і основним текстом пропуск не робиться. Назва розділу орієнтується по центру, без абзацу. Назва підрозділу орієнтується як основний текст, з абзацу.

Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайно. Рисунки і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок документа.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ

1.1. Економічна сутність продуктивності праці персоналу

Узагальнюючим показником ефективності використання робочої сили є продуктивність праці, що, як і всі показники ефективності, характеризує співвідношення результатів та витрат, у даному випадку – результатів та витрат праці.

Висновки до розділу 1

Текст текст

Порядок посилань на літературні джерела

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст у магістерській роботі, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Посилання може бути на джерело в цілому або на джерело із зазначенням конкретної сторінки. Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел.

Оформлення ілюстрацій, таблиць, формул, списку використаних джерел, додатків

Ілюстрації

До ілюстрацій належать креслення, рисунки, схеми, графіки, діаграми.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком). Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) слід наводити в роботі безпосередньо після тексту за першою згадкою або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між ними ставиться крапка.

Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ним.

Наприклад:

Склад і взаємозв'язок капіталу підприємства та його активів показано на рис. 1.2.

Рис.1.2. Вкладання капіталу у активи підприємства [4, с. 58]

Або

Рис.1.2. Вкладання капіталу у активи підприємства*

* розроблено (узагальнено, згруповано, систематизовано) автором

Таблиці

У таблицях наводяться цифрові дані. У самій таблиці інформацію слід подавати: шрифт – Times New Roman, розмір 12 пт, через один інтервал. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово «Таблиця» починаються з великої літери.

Слово «Таблиця» друкують праворуч. Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між ними ставиться крапка.

Таблицю розміщують після першого згадування у тексті. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. В такому разі зазначають: Продовження табл.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено – табл. У повторних посиланнях на таблиці треба вказувати – див. табл.

Наприклад:

Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами наведений в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Забезпеченість підприємства трудовими ресурсами

Категорія персоналу	Рік			Відхилення фактичної чисельності від минулого періоду			
	2016	2017	2018	абсол., осіб		відносне, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Усього персоналу, чол., у тому числі	245	256	221	11	-35	4,5	-13,7
а) промислово-виробничий персонал із них:	214	236	205	22	-31	10,3	-13,1
- робітники	161	184	160	23	-24	14,3	13,0
- технічні службовці, фахівці та керівники	53	52	45	-1	-7	-1,9	-13,5
б) непромисловий персонал	31	20	16	-11	-4	-35,5	-20,0
Частка робітників у загальній чисельності працівників основної діяльності, %	65,2	78,0	78,1	12,8	0,1	19,6	0,0

Отримані результати зводимо у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Показники платоспроможності ПАТ «Барвінок»

ВАЖЛИВО! Назву подають без курсиву, жирного шрифту, підкреслення

Показник	Значення показника по роках		
	2012	2013	2014
1	2	3	4
Коефіцієнт негайної (абсолютної) ліквідності	0,0214	0,0003	0,0002
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,0514	0,035	0,245

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
Проміжний коефіцієнт покриття	0,0049	0,0045	0,0012
Рівень операційної платоспроможності	0,327	1,215	0,636
Індекс ліквідності обігових коштів	0,0007	0,0013	0,00009

Показники поточної і абсолютної ліквідності підприємства свідчать про вкрай важке фінансове становище підприємства, зокрема його неспроможність виконувати свої короткотермінові зобов'язання (див. табл. 3.1).

Формули

Формули і рівняння треба виділяти з тексту вільними рядками (вище і нижче від кожної формули потрібно залишити пробіл). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба наводити безпосередньо під формулою у послідовності, наведеній у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Формули (якщо їх більше ніж одна) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках.

Наприклад:

Визначення чисельності персоналу методом коригування базової чисельності здійснюється за формулою 1.3:

$$Ч_3^{nl} = Ч_6 \cdot K_Q \pm \Delta Ч, \quad (1.3)$$

де $Ч_3^{nl}$ – загальна чисельність персоналу в плановому періоді;

$Ч_6$ – чисельність персоналу базового періоду;

K_Q – коефіцієнт зміни обсягів виробництва планового періоду відносно базового;

$\Delta Ч$ – зміна чисельності в плановому періоді за пофакторним розрахунком зміни продуктивності праці.

Список використаних джерел

Наукове дослідження завершується списком використаних джерел. Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Приклади оформлення пунктів списку використаних джерел наведені в додатку Ж.

Джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків: першочергово наводять україно- та російськомовні джерела, після цього – іншомовні, також в алфавітному порядку.

Крім того є певний порядок розташування літературних джерел:

- Конституція України.
- Закони України.
- Укази Президента України.
- Постанови Верховної Ради України.
- Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України.
- Інша література, що подається за абеткою.

Додатки

Додатки оформлюють як продовження магістерської роботи на прикінцевих її сторінках, зазначаючи їх у порядку посилань у тексті. Починаються додатки з сторінки, де посередині друкується слово «Додатки».

Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки.

У додатках до магістерської кваліфікаційної роботи мають бути представлені: звітні та статистичні дані підприємства (виду економічної діяльності, установи, організації) за досліджувані роки; габаритні таблиці і рисунки, розмір яких перевищує одну сторінку; додаткові обчислення, візуальні матеріали, які потрібні для підтвердження / роз'яснення результатів магістерської роботи, копії написаних та опублікованих тез, статей.

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки (окрім літер Г, Є, З, І, Ї, И, О, Ч, Ь), наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д.

Ілюстрації, таблиці і формули нумеруються в межах кожного додатка. Наприклад: Рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д.

Зміст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

8. КЕРІВНИЦТВО, РЕЦЕНЗУВАННЯ І ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Керівництво кваліфікаційними роботами магістрів доручають кваліфікованим викладачам.

Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи магістра:

- надавати допомогу у виборі теми, розробці плану (змісту) магістерської

роботи; доборі літератури, методології та методів дослідження й ін.;

- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- аналізувати зміст роботи, висновки і результати дослідження;
- контролювати виконання магістерської роботи;
- доповідати на засіданні кафедри про виконання та завершення роботи;
- дати відгук на роботу.

Вищі кваліфікаційні роботи проходять попередній захист на засіданні відповідної кафедри за встановленим графіком, але не пізніше як за 20 днів до захисту.

Попереднім захистом випускної кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист студент повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника та передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту й суті роботи;
- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ДЕК.

Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ДЕК, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

На цьому ж засіданні кафедри затверджуються рецензенти кваліфікаційної роботи.

Автор кваліфікаційної роботи магістра повинен отримати на неї письмовий відгук наукового керівника та зовнішню рецензію від науковця за фахом дослідження.

Бажаним є отримання листа-відгуку з організації-об'єкта дослідження про достовірність наведеної у роботі інформації, правдивість фактичних даних; підтверджувати актуальність теми для підприємства, самостійність роботи автора дослідження, практичну значущість аналітично-дослідницького та проектно-рекомендаційного розділів, а також можливість і перспективи впровадження запропонованих магістрантом рекомендацій.

Кваліфікаційна робота магістра подається науковому керівнику для перевірки у строки, визначені у завданні на її виконання.

Завершену кваліфікаційну роботу студент подає науковому керівнику для оцінки і підготовки відгуку на неї. Отримавши відгук наукового керівника магістерська робота направляється на зовнішнє рецензування.

Рецензію на кваліфікаційної роботи магістра надають провідні спеціалісти, науковці (кандидати чи доктори наук) з інших вищих навчальних закладів чи наукових установ.

Рецензент, як і науковий керівник, оцінює кваліфікаційної роботи магістра за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»). Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) у державній екзаменаційній комісії. Негативне рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

За місяць до захисту студент подає кваліфікаційну роботу магістра (у зшитому вигляді) на кафедру економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства. На засіданні кафедри за участю наукового керівника вирішується питання щодо допуску студента до захисту, про що робиться відповідний запис на титульній сторінці магістерської роботи. У випадку, коли науковий керівник не вважає можливим допустити студента до захисту роботи, це питання вирішується на засіданні кафедри.

Кваліфікаційна робота магістра підлягає перевірці на предмет наявності у ній плагіату засобами програмного забезпечення, рекомендовано науково-дослідною частиною університету (таблиця 2). **Магістерські роботи, у яких рівень унікальності тексту становить 49 % і нижче, до захисту не допускаються.**

Таблиця 2

Характеристики рівня унікальності кваліфікаційної роботи магістра

Характеристика унікальності	Рівень
високий рівень унікальності (робота допускається до захисту та/або опублікування)	85-100%
середній рівень унікальності (робота потребує уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); може бути повернута на доопрацювання і повторну перевірку)	65-84 %
низький рівень унікальності (робота потребує особливої уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); очевидно, є потреба у доопрацюванні та повторній перевірці)	50-64%
недопустимо низький рівень унікальності (робота повинна бути відхилена і може бути прийнята до повторного розгляду лише за умов докорінної переробки)	49 % і нижче

Випускні кваліфікаційні роботи студентів з низьким індексом унікальності, як правило, не можуть бути оцінені вище «С».

За два тижні до захисту текст кваліфікаційної роботи магістра оприлюднюється в Інтернет-просторі, зокрема в електронному репозитарії СНУ імені Лесі Українки.

9. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Державна атестація магістра передбачає захист кваліфікаційної роботи, яка є підсумком навчання за спеціальністю.

До захисту кваліфікаційної роботи магістра допускаються студенти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план.

На захист кваліфікаційної роботи магістра у ДЕК подають:

– зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи з поданням голові ДЕК щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи (містить довідку про успішність, висновок наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним кваліфікаційної роботи (проекту), висновок кафедри про кваліфікаційну роботу). Зразок подання представлено в додатку К;

– відзив наукового керівника на кваліфікаційну роботу магістра (додаток Л);

– письмову рецензію на кваліфікаційну роботу магістра з зазначенням рекомендованої оцінки (додаток М);

– антиплагіатний висновок (додаток Н);

– заяву-засвідчення автора кваліфікаційної роботи (додаток П);

– резюме, де зазначаються тема дослідження, актуальність, стислий огляд змісту за розділами, елементи наукової новизни, ступінь використання комп'ютерних технологій і наукова апробація (додаток Р);

– навчальну картку студента;

– зведену відомість про виконання студентами навчального плану і одержані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт (проектів) та виробничих практик, завірену деканом факультету.

Подана до захисту кваліфікаційна робота магістра повинна мати на титульній сторінці та завданні підписи студента, наукового керівника, завідувача кафедри.

Захист кваліфікаційної роботи магістра відбувається публічно на засіданні державної екзаменаційної комісії, склад якої затверджується у встановленому порядку.

Захист проводиться на відкритому засіданні ДЕК. На захисті можуть бути присутні і брати участь в обговоренні всі бажаючі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;
- відповіді студента на запитання членів ДЕК та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Студент готує для виступу доповідь та ілюстративний матеріал до неї. Кількість ілюстрацій – не менше 7, вони повинні бути переглянуті й затверджені науковим керівником. Під час захисту студент доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів державної екзаменаційної комісії та інших присутніх фахівців на захисті.

Секретар комісії протоколює процедуру захисту.

Автор кваліфікаційної роботи магістра має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи, проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з інформаційними джерелами ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи до вирішення проблеми, що досліджується.

Критерії оцінки кваліфікаційної роботи магістра є методичним засобом що використовується ДЕК з метою виявлення відповідності професійних компетенцій студента вимогам Галузевого стандарту освіти. Вони передбачають аналіз рівня відображення в магістерській роботі професійних завдань, які виконуються на первинних посадах професіоналів даної спеціальності. До типових критеріїв оцінки кваліфікаційної роботи магістра, в яких мають знайти своє відображення реалізація професійних завдань відносяться:

- рівень теоретичного аналізу проблем, що розглядаються в роботі;
- обґрунтування методологічних засад роботи, науковий апарат та методи залучені до аналізу;
- аналіз стану процесів, що є предметом розгляду магістерської роботи на підприємстві, установі;
- рівень проведених розрахунків, розробки планів і програм виконаних в роботі, нормативних документів тощо;

- інформаційна база та ефективність її використання в магістерській роботі, інформаційні технології, що були застосовані в формуванні та обробці бази даних;
- глибина розробки рекомендацій та їх інноваційність. Використання прийомів проектного управління процесами;
- розуміння значимості організації роботи персоналу у процесах , що є предметом кваліфікаційної роботи магістра;
- розробка заходів по його розвитку та ефективному використанню, насамперед навчанню та стимулюванню.

На підставі загальних критеріїв оцінки кваліфікаційної роботи магістра кафедрою розробляються і затверджуються критерії, що відображають специфіку професійних завдань які виконуються в межах спеціальності. Вони слугують студентам в якості орієнтирів, що дозволяють проявити професійні компетенції, а ДЕК використовує критерії для оцінювання кваліфікаційної роботи магістра.

ДЕК може прийняти до уваги інформацію наукового керівника відображену у його відгуку про процес підготовки кваліфікаційної роботи магістра та її експертну оцінку зовнішнім рецензентом.

Отримана студентом підсумкова оцінка у балах одночасно фіксується у протоколі засідання ДЕК у 4-бальної шкалі з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (таблиця 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Кількість балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

«Відмінно» (A) – магістерська робота є бездоганною: містить елементи новизни, має практичне значення, індивідуальне завдання виконано повністю, доповідь логічна і коротка, проголошена вільно, зі знанням справи, відзив і рецензія позитивні, оформлена на високому рівні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні і стислі.

«Добре» (B, C) – тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз

літературних джерел, елементи новизни чітко не подані, недостатньо використані інформаційні матеріали організації-замовника, індивідуальне завдання виконано не повністю, мають місце окремі зауваження в рецензії та відзиві, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

«Задовільно» (D, E) – тема магістерської роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо, рецензія і відзив містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів ДЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення роботи.

«Незадовільно» (Fх, F) – нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи магістра, розділи непов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибині. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не впливають, економічне обґрунтування неповне. Оформлення роботи не відповідає належному рівню. Ілюстрації до захисту відсутні. Відповіді на запитання членів ДЕК неточні або неповні.

За результатами публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра на закритому засіданні ДЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки кваліфікаційної роботи магістра та присвоєння освітнього ступеня магістра.

Приклад оцінювання на державній екзаменаційній комісії захисту кваліфікаційної роботи магістра (таблиця 4).

Таблиця 4

Оцінювання результатів виконання захисту кваліфікаційної роботи магістра

Критерії оцінювання	Мак кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1	2	3	4
Актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам; якість оформлення кваліфікаційної роботи магістра	20	- відповідає повністю - відповідає неповністю - відповідає недостатньо	20 16 12

1	2	3	4
Змістовність доповіді студента під час захисту основних положень кваліфікаційної роботи магістра	30	- доповідь повна, послідовна, логічна	30
		- доповідь недостатньо повна, послідовна та логічна	24
		- доповідь побудована непослідовно та нелогічно	18
Змістовність відповідей випускника на запитання членів ДЕК під час захисту основних положень кваліфікаційної роботи магістра	30	- відповіді на запитання повні, послідовні, логічні	30
		- відповіді на запитання недостатньо повні, послідовні та логічні	24
		- відповіді на запитання недостатньо повні, непослідовні та нелогічні	18
Рівень використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій при розробці та захисті кваліфікаційної роботи магістра	20	- високий рівень - середній рівень - низький рівень	20 16 12
Усього	100	X	X

10. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Під час написання й оформлення кваліфікаційної роботи магістра студенти можуть припуститися таких помилок:

- зміст роботи не відповідає плану роботи, або не розкриває теми в цілому чи її основній частині;

- сформульовані розділи не відображають реальної проблемної ситуації, стану об'єкта;

- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно та не відображає специфіки об'єкта й предмета дослідження;

- автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;

- не розроблено глибокого та всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 10-15 років) з теми дослідження;

- аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку та не відображає рівня досліджуваної проблеми; кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням;
- у роботі немає посилань на першоджерела, або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;
- бібліографічний опис джерел у списку літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.

11. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Кваліфікаційні роботи магістра зберігаються в секторі рідкісних видань та іноземної літератури бібліотеки університету упродовж п'яти років, після чого фондоутримувач готує акт про списання, який підписує ректор, після чого роботи утилізують кваліфікаційні роботи магістра, оформлені відповідним чином передаються до фондів наукової бібліотеки університету, про що складається.

У десятиденний термін після закінчення роботи ДЕК лаборанти кафедри, при яких писалися випускні кваліфікаційні роботи (секретарі ДЕКУ), готують акт про передачу їх у бібліотеку університету. Акт передачі підписують завідувач кафедри, декан факультету. Надалі вказаний акт зберігається на випусковій кафедрі.

Відповідальні особи на факультетах забезпечують розміщення випускних кваліфікаційних робіт в Електронному фонді університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування): навч. посіб. / Ліпич Л. Г., Бортнік С.М, Волинець І.Г., Грицюк Н.О., Громко Л.С. Данилюк Т.І., Лялюк А.М., Мохнюк А.М., Полінкевич О.М., Сак Т.В., Скорук О. В., Хілуха О.А. Шостак Л.В., Ющишина Л.О. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. 220 с.

2. Положення про випускні кваліфікаційні роботи, затвердений ректором СНУ ім. Лесі Українки проф. І. Я. Коцаном від 02.10.2017 року. URL: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/760/b0f9b238b443ec8dd279d2fbc811c71f.pdf> (дата звернення 1.02.2019).

3. Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають освітні ступені бакалавра, магістра затвердений ректором СНУ

ім. Лесі Українки проф. І. Я. Коцаном від 02.10.2017 року. URL: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/847/63b4209c0245297e728eee17a81d86b0.pdf> (дата звернення 1.03.2019).

4. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, затверджений ректором ЧНУ ім. Лесі Українки проф. І. Я. Коцаном від 10.02.2017 року. URL: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf> (дата звернення 15.02.2019).

5. ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення» / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2015-06-22]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 31 с.

6. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

7. Методичні рекомендації щодо складання списку використаної літератури / уклад.: Мельник Н. А., Устіннікова О. М. К. : НТБ ім. Г. І. Денисенка, 2010. 23 с.

8. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.

9. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

10. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон, вид. 117 с.

ДОДАТКИ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства

На правах рукопису

ВЕРЕМЧУК ОЛЬГА ВЛАДИСЛАВІВНА

**ОБҐРУНТУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ
ПІДПРИЄМСТВА ТА РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ
(на прикладі ДП «АСЗ № 1 ПАТ «АВТОМОБІЛЬНА КОМПАНІЯ «БОГДАН
МОТОРС»)**

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

Робота на здобуття освітнього рівня «Магістр»

Науковий керівник:
ПОЛІНКЕВИЧ ОКСАНА МИКОЛАЇВНА
доктор економічних наук, професор

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № ____
Засідання кафедри економіки, безпеки та
інноваційної діяльності підприємства
від _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
проф. Полінкевич О.М. _____

Луцьк – 20__

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства
Освітній рівень магістр
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«__» _____ 201_ року

ЗАВДАННЯ

НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ) СТУДЕНТУ

- _____ (прізвище, ім'я, по батькові)
1. Тема проекту (роботи) _____
- керівник проекту (роботи) _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
2. Строк подання студентом роботи (проекту) _____
3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
- _____
- _____
4. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	<i>Вибір теми дипломної роботи</i>		виконано
2	<i>Бібліографічний огляд</i>		виконано
3	<i>Теоретична частина</i>		виконано
4	<i>Аналітична та дослідницька частини</i>		виконано
5	<i>Проектна частина</i>		виконано
6	<i>Оформлення пояснювальної записки</i>		виконано
7	<i>Представлення роботи до захисту</i>		виконано

Студент _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту _____
(роботи) (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Веремчук О.В. Обґрунтування конкурентоспроможності продукції підприємства та розробка шляхів її підвищення (на прикладі ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс»). – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2018. – 125 с.

Розглянуто поняття конкурентоспроможності підприємства та складові конкурентоспроможності продукції. Визначено методи оцінювання конкурентоспроможності продукції підприємства. Оцінено ринок автобусів та троллейбусів в Україні, проаналізовано конкурентоспроможність продукції ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс». Розроблено стратегію досягнення екологічно орієнтованої конкурентоспроможності продукції. Запропоновано організаційно-економічний механізм конкурентоспроможності та стимулювання маркетингової діяльності у контексті підвищення конкурентоспроможності продукції.

Ключові слова: конкурентоспроможність продукції, обґрунтування, організаційно-економічний механізм, маркетингова діяльність, стратегія, підприємство.

SUMMARY

Veremchuk O.V. Rationale of the competitiveness of enterprise products and development of ways to improve it (based on SE «ASR number 1 PJSC» Automobile Company «Bogdan Motors»). – Lesia Ukrainka Eastern National University Ukrainian. – Lutsk, 2018. – 125 p.

The concept of competitiveness of the enterprise and the components of the competitiveness of products are considered. The methods of estimation of enterprise competitiveness are determined. The market of buses and trolleybuses in Ukraine is assessed, the competitiveness of products of SE «ASR No. 1 PJSC «Automobile company Bogdan Motors» is analyzed. A strategy for achieving environmentally-oriented product competitiveness has been developed. The organizational and economic mechanism of competitiveness and stimulation of marketing activity in the context of increasing the competitiveness of products is proposed.

Key words: product competitiveness, rationale, organizational and economic mechanism, marketing activity, strategy, enterprise.

Приклад змісту магістерської роботи

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та фактори конкурентоспроможності підприємства	7
1.2. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства	13
1.3. Зарубіжний досвід управління конкурентоспроможністю підприємства	20
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗУВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ «НАЗВА ПІДПРИЄМСТВА»	27
2.1. Аналіз ... (вказується вид економічної діяльності підприємства)	27
2.2. Діагностика середовища функціонування «Назва підприємства»	38
2.3. Оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства	47
2.4. Факторний аналіз конкурентоспроможності підприємства	52
Висновки до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	59
3.1. Перспективи розвитку «Назва підприємства»	59
3.2. Формування ефективної конкурентної стратегії підприємства	68
3.3. Економічне обґрунтування заходів	76
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах неіндустріального суспільства пріоритетом

.....

Проблеми конкурентоспроможності підприємств привертала увагу зарубіжних і вітчизняних вчених. Незважаючи на значний доробок у цій сфері окремі моменти залишаються не вирішеними через несистемний характер при дослідженні, недосконалістю методик оцінювання конкурентних переваг, відрегульованістю правовими взаємовідносинами між підприємствами-конкурентами, відсутності механізму управління конкурентоспроможністю. Ці та тощо визначили актуальність дослідження та доцільність обґрунтування конкурентоспроможності продукції вітчизняних промислових підприємств.

Проблемами конкурентоспроможності підприємств займалися вчені: О. О. Веклич, О. І. Драган, О. І. Жамойда, О. Ю. Іванова, Ю. Б. Іванов, О. В. Лепьохін, О. П. Луцій, О. О. Миргородська, П. А. Орлов, В. І. Тимцуник, І. М. Підкамінний, М. Портер, Н. П. Тарнавська, Р. А. Фатхутдінов, О. А. Швиданенко та інші. Проблематикою забезпечення конкурентоспроможності продукції на маркетинговій основі займалися такі вчені, як: М. Долинська, І. Зулкарнаєв, В. Кищун, Є. Крикавський, О. Кузьмін, О. Юринець, Л. Ліпич, О. Мельник, М. Окландер, П. Перерва, І. Соловйов, Й. Петрович, Н. Чухрай та інші. До зарубіжних вчених, які вивчали ці проблеми належать: Г. Хулей, Д. Аакер, А. Гаррі, Ф. Котлер, М. Портер, Дж. Сондерс, Ж-Ж. Ламбен та інші.

Проте немає універсального підходу до оцінювання, розробки заходів щодо його нарощування ще не знайдено. Окрім того, в літературі є вагомий науковий доробок, який вказує на неоднозначність підходів щодо складових, які підвищують конкурентоспроможність. Відповідно до цього потрібно визначати шляхи, через які можна вирішити ці проблеми, обґрунтувати конкурентоспроможність продукції промислових підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою цієї роботи є визначення теоретичних основ та практичного застосування підходів, які забезпечать підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств.

Завданнями магістерської роботи є:

- 1) визначення поняття конкурентоспроможність підприємства;
- 2) вивчити складові конкурентоспроможності продукції підприємства;
- 3) характеристика методів оцінювання конкурентоспроможності продукції підприємства;
- 4) вивчення ринку автобусів та тролейбусів в Україні;

5) аналізування конкурентоспроможності продукції ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс»;

6) розроблення стратегії досягнення екологічно орієнтованої конкурентоспроможності продукції;

7) стимулювання маркетингової діяльності ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс» у контексті підвищення конкурентоспроможності продукції;

8) побудова організаційно-економічного механізму конкурентоспроможності ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс».

Об'єктом дослідження є процеси обґрунтування конкурентоспроможності продукції ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обґрунтування конкурентоспроможності продукції підприємств.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використано такі методи: порівняння, систематизації та узагальнення (під час встановлення сутнісних ознак поняття «вартість підприємства», визначення факторів та методів впливу на ринкову вартість підприємства - підрозділи 1.1 та 1.4, визначення нормативно-законодавчого підґрунтя оцінювання ринкової вартості підприємства - підрозділ 1.2, визначення сутності та встановлення підходів до оцінювання ринкової вартості підприємства - підрозділ 1.3); метод фінансових коефіцієнтів та порівняння (у процесі аналізування фінансово-економічного стану та фінансово-економічних результатів діяльності підприємства - розділ 2); статистичні методи (для дослідження рівня впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на вартість підприємства - розділ 3); багатоваріантні розрахунки (для вибору оптимального варіанта структури капіталу підприємства - підрозділи 4.2 та 4.3).

Наукова новизна магістерської кваліфікаційної роботи полягає у такому: дістали подальшого розвитку:

класифікація факторів впливу на вартість підприємства, яка, на відміну від існуючих, дає змогу виокремити ті фактори, що є визначальними в умовах нестабільної і важкопрогнозованої макроекономічної та політичної ситуації;

методика вибору оптимального варіанта структури капіталу підприємства, яка, на відміну від існуючих, ураховує вагомість факторів впливу на ринкову вартість підприємства.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти з питань конкурентоспроможності продукції підприємства, статистичні матеріали Державної служби статистики України, фінансова та

статистична звітність ДП «АСЗ № 1 ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс», монографії, наукові статті.

Практичне значення результатів дослідження полягає у .....

Теоретичне значення роботи полягає у .....

Апробація результатів магістерської кваліфікаційної роботи. Основні положення та результати магістерської кваліфікаційної роботи розглянуто та схвалено на таких студентських та міжнародних науково-практичних конференціях: 75-ій студентській науково-технічній конференції (секція «Економіка і менеджмент» м. Львів, 2017 р.), «Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми, перспективи, ризики» (м. Львів, 2018 р.), «Маркетинг та логістика в системі менеджменту» (м. Львів, 2018 р.).

Публікації. За темою магістерської кваліфікаційної роботи опубліковано 4 наукові праці загальним обсягом 0,5 д.а., з яких особисто автору належить 0,2 д.а. У фахових виданнях опубліковано 1 працю загальним обсягом 0,2 д.а., з яких особисто автору належить 0,15 д.а.

Структура та обсяг роботи визначається метою та завданнями дослідження. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, викладених на 129 сторінках друкованого тексту. Робота містить 38 таблиці, 13 рисунки, 4 додатків. Список використаних джерел становить 75 найменування.

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра
за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійної програми «Економіка підприємства»**

1. Дослідження та удосконалення організації та управління матеріальними запасами на підприємстві (на прикладі .....
2. Дослідження та обґрунтування стратегії енергозбереження на підприємстві (на прикладі .....
3. Дослідження та обґрунтування стратегій комплексу маркетингу на підприємстві (на прикладі .....
4. Дослідження енергетичних ресурсів підприємства та обґрунтування шляхів їх ефективного використання (на прикладі .....
5. Дослідження та удосконалення напрямів раціонального використання матеріальних ресурсів на підприємстві (на прикладі .....
6. Дослідження та удосконалення соціально-економічних зв'язків на підприємстві (на прикладі .....
7. Дослідження та обґрунтування антикризової стратегії на підприємстві (на прикладі .....
8. Дослідження та обґрунтування стратегії розвитку підприємства в умовах економіко-політичної невизначеності (на прикладі .....
9. Дослідження та удосконалення нормування витрат на виробництво продукції підприємства (на прикладі .....
10. Дослідження та обґрунтування системи фінансування інвестиційного проекту на підприємстві (на прикладі .....
11. Дослідження та обґрунтування оптимальної системи управління запасами на підприємстві (на прикладі .....
12. Дослідження та обґрунтування стратегії ціноутворення на підприємстві (на прикладі .....
13. Дослідження та удосконалення шляхів підвищення прибутковості діяльності підприємства (на прикладі .....
14. Дослідження та удосконалення ресурсного забезпечення системи управління підприємством (на прикладі .....
15. Дослідження та удосконалення управління персоналом підприємства як засіб підвищення ефективності його використання (на прикладі .....
16. Дослідження та впровадження сучасних методів оцінки ефективності діяльності підприємства (на прикладі .....
17. Дослідження та удосконалення використання персоналу підприємства та обґрунтування шляхів підвищення продуктивності праці на підприємстві (на прикладі .....

18. Дослідження та удосконалення ефективності матеріальних та нематеріальних методів стимулювання персоналу (на прикладі .....
19. Дослідження та удосконалення методів планування діяльності підприємства (на прикладі .....
20. Дослідження та удосконалення ефективності бізнес-планування на підприємстві (на прикладі .....
21. Дослідження та удосконалення ефективності заготівельної діяльності підприємства (на прикладі .....
22. Дослідження та удосконалення організації управління інвестиційними проектами на підприємстві (на прикладі .....
23. Дослідження та удосконалення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства (на прикладі .....
24. Дослідження амортизаційної політики підприємства та обґрунтування напрямів її удосконалення (на прикладі .....
25. Дослідження та удосконалення цільових сегментів ринку збуту продукції підприємства (на прикладі .....
26. Дослідження ефективності використання трудових ресурсів підприємства і розробка напрямків підвищення продуктивності праці.
27. Дослідження цінової політики на підприємстві на обґрунтування напрямків її удосконалення (на прикладі .....
28. Дослідження та удосконалення ефективності використання нематеріальних активів підприємства (на прикладі .....
29. Дослідження конкурентоспроможності продукції підприємства та розробка шляхів її підвищення (на прикладі .....
30. Дослідження та удосконалення шляхів підвищення доходів підприємства (на прикладі .....
31. Дослідження та удосконалення механізму реалізації оптимальної виробничої програми підприємства (на прикладі .....
32. Дослідження та удосконалення методів оцінювання фінансового стану підприємства (на прикладі .....
33. Дослідження продуктивності праці на підприємстві та обґрунтування шляхів її підвищення (на прикладі .....
34. Дослідження та удосконалення напрямів удосконалення матеріально-технічної бази підприємства (на прикладі .....
35. Дослідження соціальної відповідальності на підприємстві та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності (на прикладі .....
36. Дослідження та удосконалення системи формування та впровадження маркетингового комплексу підприємства (на прикладі .....

37. Дослідження соціального партнерства на підприємстві та обґрунтування напрямів його удосконалення (на прикладі .....
38. Дослідження та удосконалення системи управління стандартизацією і сертифікацією продукції на підприємстві (на прикладі .....
39. Дослідження та удосконалення системи управління політикою розподілу на підприємстві (на прикладі .....
40. Дослідження та удосконалення системи стандартів охорони навколишнього середовища на підприємстві (на прикладі .....
41. Дослідження виробничого потенціалу підприємства та резерви підвищення ефективності його використання (на прикладі .....
42. Дослідження виробничої діяльності підприємства та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності (на прикладі .....
43. Дослідження та удосконалення стратегії логістичного управління підприємством (на прикладі .....
44. Дослідження потенціалу підприємства та обґрунтування заходів із покращення використання складових потенціалу (на прикладі .....
45. Дослідження системи управління якістю та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності (на прикладі .....
46. Дослідження та удосконалення стратегічних напрямів планування та контролю рекламної кампанії підприємства (на прикладі .....
47. Дослідження інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтування заходів з підвищення ефективності його використання (на прикладі .....
48. Дослідження та удосконалення забезпечення ефективного управління персоналом підприємства (на прикладі .....
49. Дослідження та удосконалення формування механізму підвищення економічного потенціалу підприємства (на прикладі .....
50. Дослідження та удосконалення резервів зниження витрат виробництва на підприємстві (на прикладі .....

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра
за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка»**

1. Дослідження конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах та шляхи її підвищення (на прикладі...).
2. Дослідження конкурентоспроможності продукції підприємства та обґрунтування шляхів її підвищення (на прикладі...).
3. Дослідження та обґрунтування конкурентної стратегії підприємства (на прикладі...).
4. Дослідження стратегії розвитку підприємства та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності (на прикладі...).
5. Дослідження та обґрунтування конкурентних стратегій підприємства(на прикладі...).
6. Дослідження та оцінка стратегічного потенціалу підприємства (на прикладі...).
7. Дослідження конкурентної позиції підприємства (на прикладі...).
8. Дослідження якості та конкурентоспроможності продукції підприємства (на прикладі...).
9. Дослідження організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі...).
10. Дослідження ефективності функціонування підприємства (на прикладі...).
11. Дослідження внутрішньо-економічного механізму підприємства та обґрунтування напрямів його удосконалення (на прикладі...).
12. Дослідження виробничих ресурсів підприємства та напрямків забезпечення їх ефективного використання (на прикладі...).
13. Дослідження операційних витрат підприємства (на прикладі...).
14. Дослідження адміністративних витрат підприємства та виявлення резервів їх зниження (на прикладі...).
15. Дослідження витрат на збут продукції підприємства (на прикладі...).
16. Дослідження калькулювання собівартості продукції підприємства (на прикладі...).
17. Дослідження системи управління витратами підприємства (на прикладі...).
18. Дослідження можливостей розширення виробництва і реалізації продукції (на прикладі...).
19. Дослідження товарної політики підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі...).
20. Дослідження та удосконалення товарної політики підприємства в системі маркетингу (на прикладі...).
21. Дослідження маркетингової товарної стратегії підприємства та обґрунтування напрямів її удосконалення (на прикладі...).
22. Дослідження та удосконалення маркетингового управління діяльністю підприємства (на прикладі...).

23. Дослідження збутової політики підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
24. Дослідження маркетингових стратегій розширення ринків збуту підприємства (на прикладі....).
25. Дослідження системи ціноутворення на підприємстві та обґрунтування її ефективності (на прикладі....).
26. Дослідження цінової політики та стратегії підприємства в умовах ринку (на прикладі....).
27. Дослідження цінової політики на підприємстві та напрямків її удосконалення (на прикладі....).
28. Дослідження ринків збуту продукції підприємства (на прикладі....).
29. Дослідження прибутку підприємства та шляхів його розподілу (на прикладі....).
30. Дослідження операційної діяльності підприємства та забезпечення її ефективності (на прикладі....).
31. Дослідження управління запасами підприємства (на прикладі....).
32. Дослідження організації виробничих процесів підприємства (на прикладі....).
33. Дослідження інвестиційної діяльності підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
34. Дослідження інноваційної діяльності підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
35. Дослідження ефективності організаційних нововведень підприємства (на прикладі....).
36. Дослідження лізингової діяльності підприємства та оцінка її ефективності (на прикладі....).
37. Дослідження зовнішньоекономічної діяльності підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
38. Дослідження експортної діяльності підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
39. Дослідження імпортової діяльності підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності (на прикладі....).
40. Дослідження промислової інфраструктури підприємства та обґрунтування шляхів її розвитку (на прикладі....).
41. Дослідження організаційного забезпечення системи управління підприємством, можливостей та шляхів його вдосконалення (на прикладі....).
42. Дослідження економічних ризиків підприємства та обґрунтування шляхів їх зменшення (на прикладі....).
43. Дослідження ефективності управління ризиками на підприємстві (на прикладі....).
44. Дослідження забезпеченості основними засобами підприємства та обґрунтування напрямків підвищення ефективності їх використання (на прикладі....).
45. Дослідження механізму підвищення ефективності використання основних засобів підприємства (на прикладі....).

46. Дослідження амортизаційної політики підприємства та обґрунтування напрямів її удосконалення (на прикладі...).

47. Дослідження матеріально-технічного забезпечення підприємства та обґрунтування напрямків підвищення його ефективності (на прикладі...).

48. Дослідження забезпеченості оборотними активами підприємства та обґрунтування напрямів підвищення ефективності їх використання (на прикладі...).

49. Дослідження виробничої собівартості продукції підприємства та виявлення резервів її зниження (на прикладі...).

50. Дослідження логістичної діяльності на підприємстві та обґрунтування напрямів підвищення її ефективності (на прикладі...).

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра
за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Управління фінансово-економічною безпекою»**

1. Дослідження та удосконалення фінансової складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
2. Дослідження та удосконалення управлінських підходів до формування системи економічної безпеки вітчизняних підприємств (на прикладі.....).
3. Дослідження та удосконалення стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
4. Дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
5. Дослідження та удосконалення інформаційної складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
6. Дослідження інноваційних методів забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
7. Дослідження ризиків в системі економічної безпеки суб'єктів господарювання (на прикладі.....).
8. Дослідження та обґрунтування стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
9. Дослідження та моніторинг оцінювання стану безпеки, надійності та рівня фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання (на прикладі.....).
10. Дослідження стратегічного потенціалу підприємства в умовах забезпечення економічної безпеки (на прикладі.....).
11. Дослідження та удосконалення інтерфейсної складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
12. Дослідження та обґрунтування системи економічного захисту інформації на підприємстві (на прикладі.....).
13. Дослідження та удосконалення політико-правової складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
14. Дослідження та обґрунтування доцільності створення на підприємстві відділу фінансової безпеки (на прикладі.....).
15. Дослідження та обґрунтування впровадження системи екологічної безпеки на підприємстві (на прикладі.....).
16. Дослідження та обґрунтування необхідності проведення діагностики економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
17. Дослідження та удосконалення системи стратегічного управління в умовах забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).

18. Дослідження та удосконалення стратегічного планування забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
19. Дослідження та удосконалення інтелектуально-кадрової безпеки підприємства та її місця в забезпеченні його розвитку (на прикладі .....
20. Дослідження та удосконалення системи мотивації персоналу підприємства як складової забезпечення його кадрової безпеки (на прикладі .....
21. Дослідження та удосконалення механізму нарощування та використання інтелектуального потенціалу підприємства як складової забезпечення його кадрової безпеки (на прикладі .....
22. Дослідження та удосконалення ресурсного забезпечення системи управління підприємством (на прикладі .....
23. Дослідження основних форм загроз економічній безпеці підприємств (на прикладі .....
24. Дослідження та удосконалення систем управління економічною безпекою підприємств (на прикладі .....
25. Дослідження та удосконалення функцій та інструментів страхового захисту для забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
26. Дослідження та удосконалення силової складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
27. Дослідження та удосконалення системи забезпечення інформаційно-аналітичної безпеки підприємства (на прикладі .....
28. Дослідження рівня кадрової безпеки підприємства та обґрунтування стратегії її забезпечення (на прикладі .....
29. Дослідження та обґрунтування управління економічними ризиками в системі стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємства (на прикладі .....
30. Дослідження та удосконалення техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
31. Дослідження та моніторинг стану безпеки, надійності та рівня фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання (на прикладі .....
32. Дослідження та удосконалення економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності підприємства (на прикладі .....
33. Дослідження та удосконалення організаційно-економічного механізму захисту прав інтелектуальної власності в системі економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
34. Дослідження та удосконалення мотиваційного механізму як складової системи фінансово-економічної безпеки організації (на прикладі .....

35. Дослідження та удосконалення фінансово-економічної безпеки підприємства на основі управління бізнес-процесами (на прикладі .....
36. Дослідження та удосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
37. Дослідження та удосконалення комплексного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
38. Дослідження та удосконалення організаційної структури управління як найважливішої складової системи економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
39. Дослідження та удосконалення ринкової складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
40. Дослідження та удосконалення моделей оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
41. Дослідження та удосконалення фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
42. Дослідження та удосконалення механізму протидії загрозам фінансово-економічній безпеці підприємства (на прикладі .....
43. Дослідження та удосконалення управління фінансовою складовою економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
44. Дослідження та удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
45. Дослідження та удосконалення стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
46. Дослідження та удосконалення системи фінансово-економічної безпеки підприємства (на прикладі .....
47. Дослідження та удосконалення фінансової безпеки підприємств аграрного сектору (на прикладі.....).
48. Дослідження та удосконалення екологічної складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
49. Дослідження та удосконалення інтелектуально-кадрової складової економічної безпеки підприємства (на прикладі.....).
50. Дослідження та удосконалення моделювання економічної безпеки підприємства (на прикладі .....

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістра
за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Менеджмент бізнес-структур»**

1. Дослідження потенціалу загального управління підприємством та розробка заходів щодо його розвитку (на прикладі .....
2. Дослідження та удосконалення системи управління підприємством (на прикладі .....
3. Дослідження та удосконалення загальної організаційної структури управління підприємством (на прикладі .....
4. Дослідження та удосконалення сучасних структур і методів управління підприємством (на прикладі .....
5. Дослідження та удосконалення системи управління виробництвом на підприємстві (на прикладі .....
6. Дослідження та удосконалення системи стратегічного управління на підприємстві (на прикладі .....
7. Дослідження та удосконалення системи стратегічного планування на підприємстві (на прикладі .....
8. Дослідження та обґрунтування ефективної конкурентної стратегії підприємства (на прикладі...).
9. Дослідження та обґрунтування стратегії розвитку підприємства (на прикладі...).
10. Дослідження та вдосконалення системи управління економічною безпекою підприємства (на прикладі...).
11. Дослідження та удосконалення процесу управління ефективністю бізнес-процесів підприємства (на прикладі...).
12. Дослідження та удосконалення стратегії маркетингової діяльності підприємства на різних стадіях життєвого циклу товару (на прикладі...).
13. Дослідження та удосконалення бізнес-планування оновлення продукції підприємства (на прикладі...).
14. Дослідження та удосконалення стратегічного планування діяльності підприємства (на прикладі...).
15. Дослідження та удосконалення процесу управління системою мотивації персоналу підприємства (на прикладі...).
16. Дослідження та удосконалення процесу організації та управління матеріальними запасами на підприємстві (на прикладі...).
17. Дослідження та удосконалення системи управління трудовими ресурсами підприємства (на прикладі...).
18. Дослідження та удосконалення процесу управління мотивацією праці на підприємстві та шляхи її удосконалення (на прикладі...).

19. Дослідження та удосконалення напрямів створення сучасної системи управління якістю продукції на підприємстві (на прикладі...).

20. Дослідження та удосконалення системи оперативного управління виробництвом на підприємстві (на прикладі...).

21. Дослідження та удосконалення організації управління інвестиційними проектами на підприємстві (на прикладі...).

22. Дослідження та удосконалення системи управління підготовкою виробництва нової продукції на підприємстві (на прикладі...).

23. Дослідження та удосконалення процесу управління маркетингом на підприємстві (на прикладі...).

24. Дослідження та удосконалення процесу управління господарською діяльністю підприємства на засадах маркетингу (на прикладі...).

25. Дослідження та удосконалення сучасних підходів до проектування організаційних структур управління організаціями різноманітних форм власності (на прикладі...).

26. Дослідження та удосконалення основних напрямів розвитку сучасних принципів та методів менеджменту на підприємстві (на прикладі...).

27. Дослідження та удосконалення методів оцінки персоналу в сучасних умовах (на прикладі...).

28. Дослідження та удосконалення процесу управління конкурентоспроможністю стратегічного потенціалу підприємства (на прикладі...).

29. Дослідження та удосконалення організаційно-методичних засад управління підприємством (на прикладі...).

30. Дослідження та удосконалення процесу управління стратегічними змінами на підприємстві (на прикладі...).

31. Дослідження та удосконалення процесу управління комунікативною політикою підприємства в сучасних умовах (на прикладі...).

32. Дослідження та удосконалення процесу управління організаційною культурою підприємства в умовах розвитку ринкових відносин (на прикладі...).

33. Дослідження та удосконалення організаційної структури управління підприємством (на прикладі...).

34. Дослідження та удосконалення механізму управління персоналом підприємства (на прикладі...).

35. Дослідження та удосконалення шляхів підвищення ефективності управління підприємством в сучасних умовах господарювання (на прикладі...).

36. Дослідження та удосконалення процесу управління стратегічними змінами на підприємстві (на прикладі...).

37. Дослідження та удосконалення управління інноваційною діяльністю на підприємстві (на прикладі...).
38. Дослідження та обґрунтування створення та розробки стратегії розвитку підприємства (на прикладі...).
39. Дослідження та удосконалення системи логістичного управління в підприємстві (на прикладі...).
40. Дослідження та удосконалення організаційної поведінки персоналу організації (на прикладі...).
41. Дослідження та удосконалення форм і методів управління персоналом підприємства (на прикладі...).
42. Дослідження та удосконалення шляхів підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства (на прикладі...).
43. Удосконалення економічного механізму господарювання на підприємстві (на прикладі...).
44. Дослідження та удосконалення управління ризиком та запобігання банкрутства підприємства (на прикладі...).
45. Дослідження та удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства (на прикладі...).
46. Дослідження та удосконалення управління економічним ризиком господарської діяльності підприємства (на прикладі...).
47. Дослідження та удосконалення зовнішніх факторів інноваційного розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання (на прикладі...).
48. Дослідження та удосконалення системи планування і проведення маркетингових досліджень на підприємстві (на прикладі...).
49. Дослідження та удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання (на прикладі...).
50. Дослідження та удосконалення стратегічного планування маркетингової діяльності підприємства (на прикладі...).

Приклади оформлення списку використаних джерел

Посібники, підручники, монографії одного автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с
Посібники, підручники, монографії двох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Посібники, підручники, монографії трьох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Посібники, підручники, монографії чотирьох авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид.

	Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Посібники, підручники, монографії п'ять і більше авторів	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991- 2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5- 6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомний документ	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт.

	<p>2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.- практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.- практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p>
Автореферати	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p>

	<p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Частина книги, періодичного продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. Проблеми законності. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery? galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf (дата звернення: 15.11.2017)</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006</p>

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ
ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ (РОБОТИ)**

Направляється студент _____ до захисту дипломного проекту (роботи)
(прізвище та ініціали)

за напрямом підготовки _____
спеціальністю __073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Управління фінансово-
економічною безпекою»
на тему: _____
(назва теми)

Дипломний проект (робота) і рецензія додаються.

Директор інституту, декан факультету _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання в інституті, на факультеті
(прізвище та ініціали студента)
з 20__ року до 20__ року повністю виконав
навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з таким розподілом оцінок за:
національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Методист інституту, факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломного проекту (роботи)

Студент(ка) _____
_____
_____
_____

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

" __ " _____ 20__ року

Висновок кафедри про дипломний проект (роботу)

Дипломний проект (робота) розглянуто (а). Студент (ка)
_____ (прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного (ї) проекту (роботи) в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(назва)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)
" __ " _____ 20__ року

ВІДЗИВ
НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
МАГІСТРА ГРУПИ _____

/Прізвище, ім'я, по батькові/

Тема кваліфікаційної роботи магістра _____

Науковий керівник _____

Актуальність теми _____

Об'єкт дослідження _____

Характеристика теоретичного рівня, наявності самостійних розробок і
практичної значимості роботи _____

Зауваження та недоліки _____

Загальний висновок керівника _____

Науковий керівник _____ / _____ /

/прізвище, ім'я, по батькові/

« ____ » _____ 20 р.

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**Рецензія
на кваліфікаційну роботу магістра**

073 "Менеджмент"

Освітньо-професійна програма «Управління фінансово-економічною безпекою»

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи магістра: _____
_____

Актуальність теми _____
_____

Наявність самостійних розробок автора _____
_____

Практична цінність і основні висновки та рекомендації _____
_____
_____

Наявність недоліків _____
_____

Оцінка рецензента (за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»)) _____
_____
_____

Рецензент _____

_____
(підпис)

(Прізвище, посада)

“ _____ ” _____ 201_р.

eТХТ Антиплагіат (antiplagiarism.net)

Міністерство освіти і науки України Східноєвропейський національний університет імені
Лесі Українки

Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства На правах
рукопису ВЕРЕМЧУК ОЛЬГА ВЛАДИСЛАВІВНА ОБҐРУНТУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА РОЗРОБКА
ШЛЯХІВ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ (на прикладі ДП "АСЗ № 1 ПАТ "АВТОМОБІЛЬНА
КОМПАНІЯ "БОГДАН МОТОРС") Спеціальність: 076 "Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність" Освітня програма "Економіка підприємства"
Робота на здобуття освітнього ступеня "Магістр" Науковий керівник: ПОЛІНКЕВИЧ
ОКСАНА МИКОЛАЇВНА доктор економічних наук, професор
РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

[18:24:04] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу: <https://www.jstor.org/stable/30034338>

[18:24:07] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу:

https://www.researchgate.net/publication/315344153_1000_Cash_Back_The_Pass-Through_of_Auto_Manufacturer_Promotions

[18:24:13] Не загружена страница из запроса №1109-3 (30018 миллисек., превышен таймаут в миллисек.):

https://books.google.com.ua/books?id=ubZXDwAAQBAJ&pg=PA71&lpg=PA71&dq=Фатхутдинов+М+Экономика+2005+504+c+Фатхутдинов+P+A+Конкурентоспособность+организации&source=bl&ots=IzJUhoZbga&sig=bG28jSNG8uWtsrTlmvMT_jDR9v0&hl=ru&sa=X&ved=2ahUKEwiPlqHGw_zeAhUFuIsKHcx_BtEQ6AEwC3oECAkQAQ

[18:24:21] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу:

https://pidruchniki.com/15100827/marketing/kompleks_marketingovih_zusil_zovnishnoekonomichniy_diyalnos_ti_pidpriyemstva

[18:24:34] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу:

https://stud.com.ua/67215/marketing/kompleksna_otsinka_vplivu_marketingovih_komunikatsiy

[18:25:11] Тип проверки: *Стандартная* (Поисковики = Go, Ya, Bi, Yah)

[18:25:11] Настройки: Число слов в шингле = 4, Игнорировать цитаты = Да

[18:25:12] ВНИМАНИЕ! Уникальность может быть определена некорректно! (Обнаружено ошибок: 74%)

[18:25:12] Уникальность текста 93%© (Проигнорировано подстановок: 7%) (Проигнорировано цитат: 11%)

«Ознайомлений.

Достовірність перевірки підтверджую».

Науковий керівник

д.е.н., проф. Полінкевич О.М.

/підпис/

**ЗАЯВА-ЗАСВІДЧЕННЯ
АВТОРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Я, Веремчук Ольга Владиславівна, студент випускник (магістр) (заявляю: моя письмова робота на тему «Обґрунтування конкурентоспроможності продукції підприємства та розробка шляхів її підвищення (на прикладі ДП АСЗ №1 Ат АК «Богдан Моторс»)), представлена у державну екзаменаційну комісію для публічного захисту, виконана самостійно і без порушення норм законодавства України про авторське право. Усі запозичення з друкованих та електронних видань, а також з інших випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти оформлені належним чином з посиланням на джерело.

Я ознайомлений(-а) з чинним положенням «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки», згідно з яким виявлення плагіату та/або критично низький рівень унікальності роботи є підставою для відмови в допуску її до захисту або відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти автору такої роботи.

Я даю дозвіл на розміщення електронної копії своєї роботи в закритому фонді кваліфікаційних робіт Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Число

Підпис

РЕЗЮМЕ

Гнатюк В.О. Дослідження й удосконалення використання персоналу підприємства та шляхи підвищення продуктивності праці (на прикладі ДП «Волиньторф»). – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2018. – 129 с.

Актуальність. Питання раціонального використання персоналу є надзвичайно актуальним, оскільки саме від рівня продуктивності праці на підприємстві залежить ефективність використання усіх видів ресурсів (сировини і матеріалів, обладнання, коштів підприємства), собівартість продукції, а отже і прибуток підприємства, як кінцевий результат. В роботі здійснено дослідження теоретико-методичних та практичних засад використання персоналу та визначено напрями покращення продуктивності його праці.

Стислий огляд змісту за розділами. У першому розділі роботи досліджено теоретичні засади використання та продуктивності праці персоналу підприємства та систему показників, що їх характеризують; розглянуто підходи до аналізу використання та продуктивності праці персоналу підприємства та методи його здійснення; досліджено методику та зарубіжний досвід виявлення резервів покращення показників використання персоналу підприємства.

У другому розділі роботи здійснено аналіз поточної ситуації та тенденцій розвитку торф'яної промисловості України як зовнішнього середовища функціонування ДП «Волиньторф»; аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності ДП «Волиньторф»; проведена діагностика показників використання персоналу та продуктивності праці ДП «Волиньторф».

У третьому розділі роботи обґрунтована політика та стратегія покращення використання персоналу ДП «Волиньторф» та підвищення продуктивності праці; розроблені пропозиції щодо оптимізації використання персоналу підприємства та їх інвестиційна підтримка; розроблена програма вдосконалення використання персоналу ДП «Волиньторф» та здійснено прогнозування продуктивності його праці.

Елементи наукової новизни. В роботі сформовано авторське визначення поняття «показники використання персоналу» (с. 12), удосконалено і запропоновано оригінальну систему показників використання персоналу (с. 14, 18). В роботі представлено авторську методику оцінювання використання персоналу підприємства (с. 19-20). Сформовано методику виявлення чинників і резервів покращення показників використання персоналу та продуктивності його праці.

Запропоновано розрахунок інтегральних показників ефективності кадрової політики (с. 82). Розроблено стратегію та програму заходів щодо оптимізації використання персоналу ДП «Волиньторф» (с. 92, 97). Розроблено авторський алгоритм проведення атестації персоналу на ДП «Волиньторф» (с. 99), розроблена програма покращення умов праці на підприємстві ДП «Волиньторф» (с. 116).

Ступінь використання комп'ютерних технологій. У роботі здійснено прогнозування рівня продуктивності праці ДП «Волиньторф».

Наукова апробація. За результатами роботи опубліковано тези доповіді на тему «Підвищення продуктивності праці та якості використання персоналу підприємства» у збірнику матеріалів конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України», 12 грудня 2018 року, СНУ ім. Лесі Українки, м. Луцьк.

Зразок заяви

Декану
факультету економіки та управління
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Проф. Ліпич Л.Г.
студента (ки) групи УБЕБ-5.5М (або
МБС-5.6М, або ЕП-5.7М)
спеціальності 073 Менеджмент
або 076 Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність
освітньої програми
Менеджмент бізнес-структур
або Управління фінансово-
економічною безпекою
або Економіка підприємства
або Бізнес-економіка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи магістра _____

_____

Науковим керівником прошу призначити _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Підпис

Візи:

Завідувач кафедри

Керівник кваліфікаційної роботи магістра

Навчально-методичне видання

Полінкевич Оксана Миколаївна
Волинець Ірина Григорівна

Методичні вказівки

до виконання випускних кваліфікаційних робіт
здобувачів вищої освіти
другого магістерського рівня
за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність» освітньо-професійних програм
«Економіка підприємства», «Бізнес-економіка»,
за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм
«Управління фінансово-економічною безпекою»,
«Менеджмент бізнес-структур»

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 15.05.2019. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарантітура Times

Ум. друк. арк. 2,6. Зам.№19 Тираж 50 прим.

Друк ПП «Поліграфія»